

Prý nedělají nic mimořádného, ale jsou první...

Zootečničtí pracovníci a české strakaté krávy Zemědělské a. s. Horní Bradlo zabodovali. Zisku 107 bodů a prvního místa své kategorie v soutěži Mléčná farma roku docílila farma v Javorném díky těmto ukazatelům: Dojnice farmy Javorné dosáhly průměrného mezidobí 370 dní, počtu somatických buněk 164 tisíc, 90 % krav se nachází v lineárním skóre do 4,0, součet produkce tuku a bílkovin na produkční den za laktaci 2,56 kg, průměrný nádoj byl 33,91 kg mléka a průměrný laktační den ve stádě byl 152,86. Průměrné pořadí laktace bylo 2,53.

Zemědělská a. s. Horní Bradlo hospodaří v CHKO Železné Hory. Vznikla transformací ZD Horní Bradlo v roce 2004. Dnes obhospodařuje 1320 ha zemědělské půdy, z toho 550 ha orné, zbytek tvoří trvalé travní porosty. Spolu s dceřinou společností Nasavrcká stavební s. r. o. zaměstnává 49 lidí.

Většinu produkce rostlinné výroby věnují pro potřeby krmivové základny, pěstují ječmen, ozimou pšenici, jetel, oves s podsevem jetele a silážní kukuřici. V uzavřeném obratu chovají 420 dojnic plemene české strakaté. V dubnu 2021 byla průměrná dojivost na zapojenou dojnici 29,5 kg, na kontrolovanou 35 kg při složkách 3,8 % tuku, 3,5 % bílkovin. Servis perioda byla 90 dní. Zemědělská a. s. Horní Bradlo se profiluje také jako producent plemenných býků, již vyprodukovala pro české chovatele, a nejen ty české, zhruba 30 plemenů.

Veškeré mléko společnost dodává přes odbytové družstvo Viamilk CZ do mlékárny Tatra mléko v Hlinsku. Realizační cena byla v dubnu tohoto roku 9,03 Kč.

Důsledná hygiena při dojení

Ve středisku Javorné je ustájeno ve starších stájích 420 dojnic. „Neděláme nic mimořádného, shodují se vedoucí živočišné výroby Ing. Jiří Rosický a ředitel Ing. Josef Mrtko, „za vším je každodenní rutinní práce. Dojíme dvakrát denně po 12 hodinách v rybinové dojrně Agromilk 2 x 12. Na začátku dojení se provádí predipping plus suchá hygiena mléčné žlázy. Při dojení obsluha používá jednorázové rukavice, po dojení jsou struky ošetřeny bariérově.

Největší pozornost věnujeme somatickým buňkám. Při jejich hodnocení využíváme jako základ výstup dat somatických buněk z měsíční kontroly užítkovosti. Vybíráme dojnice se zvýšeným počtem somatických buněk a s vysokým rozdílem SB mezi jednotlivými měsíci. S těmito dojnicemi se poté dále individuálně pracuje. Pomocí faremní kultivace identifikujeme patogen a po konzultaci s veterinárním lékařem určíme jejich léčbu. Dále máme vypracovány metodické postupy pro léčení

krav na sucho, ošetřování končetin a postupy při porodu a následné poporodní péči,“ říkají společně Jiří Rosický a Josef Mrtko.

Péče v okolo porodním období

Krávy stojící na sucho a v okolo porodním období jsou ustájeny v boxech stlaných slámou. Ve stáji je umístěna tandemová dojrná 2 x 2 pro potřeby dojení krav po otelení. Do porodu se dojnice převádí tři týdny před plánovaným termínem porodu. Po zjištění, že je mléko v pořádku pomocí NK testu, se krávy přemísťují do některé ze skupin v produkční stáji – prvotelky jsou ustájeny zvlášť od krav na druhé a vyšší laktaci. Od otelení do přesunu do produkce se měřím dojnícím tělesná teplota. Na středisku v Horním Bradle jsou pak ustájena telata

Po ošetření pupečního pahýlu se snaží do dvou hodin po porodu telatům podávat minimálně dva litry čerstvého mleziva od matky. Telata, která nechtějí přijímat mlezivo, jsou napájena silově. Tele se po oschnutí umísťují do venkovních individuálních boxů, dále se 2x denně napájí mléčným nápojem, následuje klasický starter a seno ad libitum.

Veterinární péče se věnuje především prevenci. Telata absolvují vakcinační program, kde nechybí vakcinace proti chřipce. „Poté, co jsme toto očkování před pěti lety zavedli, stouply ukazatele užítkovosti,“ říká k tomu ředitel Mrtko, který vidí recept na úspěch dojených krav v pravidelné každodenní činnosti a důsledné kontrole provedené práce.

Ustájení dojnic

Dojnice v Javorném jsou umístěny ve třech stájích ze sedmdesátých let. Dvě jsou čisté produkční s boxy stlanými

Ředitel Josef Mrtko (vlevo) a vedoucí živočišné výroby Jiří Rosický se již pomalu loučí se starými stájemí

separátem, kejdka je vyhrnována hydraulickými lopatami do středového kanálu, pak se separuje a separátem se podestýlá. Po každém stlaní se povrch boxových loží ošetřuje přípravkem na zvýšení pH. Přihrnování krmiva zajišťuje několikrát denně robotický přihrnovač.

Paznehtáři navštěvují stáje každý měsíc. Pravidelně ošetřují krávy po odstavu, v půlce laktace a problémové. Doléčení a akutní případy jsou v kompetenci faremních zootechniků. Mastitidy, kterých je poměrně málo, se testují pomocí PM testu, a pak je ve spolupráci s veterinářem navržena léčba.

Kromě živočišné výroby farma v Javorném provozuje bioplynovou stanici o výkonu 990 kW, která spotřebovává především biomasu z trvalých travních porostů a všechno, co nelze v živočišné výrobě využít.

Výživa

V produkční stáji krávy, po dosažení určité užítkovosti, dostávají jednu

Standardní pracovní postupy v dojrně jsou pro získání kvalitního mléka důležité

JHB Turbon, HCH-090, nejlepší domácí býk podle indexu GZW v prosinci 2020, v dubnu 2021 klesl na 5. místo

JHB Jana 4 dala několik významných synů, jedním z nich je i Protein

krmnou dávku, kterou sestavuje výživový konzultant Ing. Petr Hobza. Vychází z výsledků kontroly užítkovosti, kontrolní den probíhá každý měsíc. Závěry se promítají nejen do skladby krmné dávky, ale také do veterinární péče. Krmení je zakládáno míchacím vozem. Protože je podnik v režimu výživy „bez GMO“, do krmné dávky jsou ve zvýšené míře zařazeny řepkový extrahovaný a řepkový extrudovaný šrot. Její cena pak podle zootechnika zůstala stejná. Zlepšením welfare dojenic a organizace stáda se roční dodávka mléka do mlékárny stále zvyšuje.

Zavádění moderních technologií

Při stávajícím počtu pracovníků v živočišné výrobě se management snaží zlepšovat ukazatele výroby jak mléčné, tak masné produkce a zároveň snižuje potřebu pracovních sil zaváděním prvků automatizace do výroby. Jde například o automatický přihrnovač krmení, systém hlídání říje, auto-

matické řízení ventilace ve stájích a podobně.

Mimořádné geny

V chovu a. s. Horní Bradlo se narodila také rekordní dojnice – kráva JHB Jana 4 měla na třetí laktaci v mléce 6,96 % tuku a 5,45 % bílkovin. Dnes už nežije, ale žijí její čtyři dcery nesooucí její geny a také pět býků působících v inseminaci. Jedna z dcer je ve složkách také nadprůměrná po své matce.

V dubnu 2021 byl podle hodnocení GZW mladých býků CZ na čtvrtém místě býk z chovu Horního Bradla JHB Tablet RAD-587. Patří tedy v současnosti s GZW 135 mezi nejlepší české býky. Ve svém původu kombinuje býky strakatých plemen fleckvieh a montbeliard. Jeho otcem je úspěšný německý otec býků Villeroy. Matka JHB Folie 4 z kombinace francouzských býků Crasata a Valfina. Poslední nádoj této krávy byl na její třetí laktaci přesně 50 kg mléka.

Dalším aktuálně významným býkem z chovu Zemědělské a. s. Horní Bradlo je Turbon HCH-90. Je druhým nejlepším synem Hurlyho v celé strakaté populaci a je aktuálně nasazen jako otec býků. Jeho matka byla využita jako dárkyně embryí již jako jalovice. Turbon je jejím prvním potomkem narozeným z vlastního porodu. Tato plemence (JHB Gabi 6) se v září otelila podruhé a výborné genomické výsledky má i její syn po Edelsteinovi z tohoto druhého porodu.

Práce s lidmi

Podle ředitele společnosti ztratila práce v zemědělství, a zvláště v živočišné výrobě, prestiž. Při současném pohledu na potraviny, které jsou vnímány jako samozřejmost a řada lidí z měst již neví, kde je jejich skutečný původ, a s postupujícím nezájmem mladé generace o tento obor, kde je potřeba pracovat ve směnných provozech o sobotách, nedělích i svátcích, je problém již dnes a bude ještě větší

do budoucna sehnat jakoukoliv pracovní sílu do živočišné výroby. „V naší živočišné výrobě jsou zaměstnáni lidé z různých oborů. Abychom dosáhli jejich povědomí o práci, kterou vykonávají, pořádáme pro ně dvakrát ročně odborné semináře zaměřené na různé problematiky chovu skotu. Snažíme se jim vysvětlit nejen, co a jak mají dělat, ale také proč je potřeba, aby tyto postupy dodržovali z hlediska fyziologických potřeb zvířat,“ vysvětlili, jak pracují s lidskými zdroji, vedoucí pracovníci a. s. Horní Bradlo.

Prostor pro zlepšování

„Soutěž Mléčná farma roku vnímám jako jeden z podnětů pro zlepšení úrovně chovu a kvality mléka u nás. Náš zemědělský podnik se účastní této soutěže z důvodů porovnání dosažených výsledků s ostatními. Při tomto srovnání vidíme, kde máme ještě rezervy, a zároveň se snažíme zjišťovat a následně odstraňovat provozní chyby.

Do dalších let máme velký prostor pro zlepšování, máme v plánu modernizovat celé středisko živočišné výroby v Javorném – postavit jednu novou halu pro dojnice a novou dojírnu. Zatím stavíme krytý teletník s kapacitou 120 telat od narození do tří měsíců věku. Ostatní stavební projekty jsou již ve fázi stavebního povolení. V červnu letošního roku budeme žádat o podporu v programu PRV na jejich realizaci,“ sdělil na závěr ředitel Zemědělské a. s. Horní Bradlo Ing. Josef Mrtko.

Lukáš Prýmas

Mléčná farma roku 2021

Více informací na www.mlecnafarmaroku.cz

